

احكام زائر

مسائل شرعی مورد نیاز زائران

إعداد
قسم الشؤون الدينية
شعبة التبليغ

احكام زائر

مسائل شرعى مورد نیاز زائران

إعداد

قسم الشؤون الدينية
شعبة التبليغ

اسم الكتاب: احكام زائر (مسائل شرعى مورد نیاز زائران)

إعداد: قسم الشؤون الدينية - شعبة التبليغ

الناشر: العتبة العلوية المقدسة

المراجعة: شعبة التبليغ في قسم الشؤون الدينية

الطبعة: الأولى

سنة الطبع: ١٤٣٩ هـ - ٢٠١٧ م

قياس: ١٥×١٠

عدد الصفحات: ١٦

عدد النسخ: ٥٠٠٠٠

الموقع الإلكتروني: www.imamali.net

البريد الإلكتروني: tableegh@imamali.net

موبايل: ٠٧٧٠٠٥٥٤١٨٦

با حمد و ستایش خدای متعال، و درود و رحمت الهی بر پیامبر
گرامی اسلام و خاندان پاکش، و با اعتقاد به دور و رانده بودن
دشمنان ایشان از رحمت الهی،
مجموعه حاضر، برخی از مسائل شرعی مورد نیاز زائران گرامی
است بر اساس فتوای حضرت آیه الله العظمی سیتانی دام ظلّه.

احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران) .....

پرسش ۱: زائران پیاده که به سمت حرم ابا عبد الله الحسین (علیه السلام) راهی می شوند، در مسیر آیا نمازشان شکسته است یا کامل؟ و اگر شکسته است آیا باید مسافت معینی را طی کنند تا نمازشان شکسته شود یا از همان ابتدای خروج از منزلشان نمازشان شکسته می شود؟

پاسخ: اگر زائر از افراد کثیر السفر نیست و مسافتی که از ابتدا قصد پیمودن آن را دارد، مجموع رفت و برگشت آن به اندازه مسافت شرعی (۴۴ کیلومتر) است، از هنگامی که به حدّ ترخص می رسد به بعد، نمازش شکسته است. اما تا پیش از حدّ ترخص باید نمازش را کامل بخواند.

پرسش ۲: منظور از حدّ ترخص چیست؟

پاسخ: حدّ ترخص جایی است که مسافر به علت مسافتی که پیموده و از شهر دور شده، از آنجا به بعد از محدوده دید اهل شهر خارج می شود. و معمولاً نشانه تشخیص آن اینست که خود مسافر هم از آنجا به بعد دیگر نمی تواند اهل شهرش را ببیند.

..... احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران)

پرسش ۳: اعضای موکب‌های حسینی که سالانه مدت زمانهای متفاوتی مثلاً یک هفته یا بیشتر را در محل موکب‌های خارج از شهر می‌مانند برای خدمت رسانی به زوار، آیا این عمل به عنوان شغل محسوب می‌شود که لازم باشد نمازشان را کامل بجا آورند؟ یا نمازشان شکسته است؟

پاسخ: نمازشان شکسته است، مگر آنکه در آنجا یکسره به مدت ۱۰ روز متوالی اقامت نمایند.

پرسش ۴: آیا وضو گرفتن با آبی که در موکب‌ها برای آشامیدن قرار داده شده، جایز است؟

پاسخ: اگر فقط برای آشامیدن باشد، وضو گرفتن با آن جایز نیست.

پرسش ۵: برخی از جوانان زائر ممکن است در هنگام خواب در موکب محتلم شوند و برای انجام غسل شرمشان شود. آیا بخاطر این خجالت کشیدن جایز است به جای غسل تیمم نماید؟

احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران).....

پاسخ: در یادگیری و انجام احکام شرعی جای شرم و خجالت نیست؛ برای انجام عباداتی نظیر نماز و وارد شدن به مسجد که طهارت شرط انجام آنهاست، باید به هر صورت غسل نماید.

پرسش ۶: اگر به علت سردی هوا و نبود آب گرم نمی تواند غسل کند، در این صورت آیا می تواند تیمم کند؟

پاسخ: چنانچه آب نیست یا دسترسی به آن سخت است مثلاً هوا سرد است و آب گرم وجود ندارد تیمم کند تا زمانی که آب مناسب پیدا کرده و غسل نماید.

پرسش ۷: اگر در موبکی که فعلاً آنجاست آب گرم نیست اما در مکانی دورتر وجود دارد، آیا می بایست به آن مکان رود و در آنجا غسل نماید، یا لازم نیست جای دیگری رود و همانجا می تواند تیمم کند؟

پاسخ: چنانچه غسل کردن در جایی دیگر بدون ضرر و دشواری برایش فراهم باشد واجب است به آنجا رود. وگرنه

..... احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران)
تیمم کند تا زمانی که غسل برایش میسور شود.

پرسش ۸: بیدار کردن زائران برای نماز که احیاناً در حسینیه ها و موكب ها خواب مانده اند آیا واجب است؟
پاسخ: چنانچه این خواب مانند نشان سهل انگاری و بی احترامی به نماز شمرده شود بیدار کردنشان واجب است از باب امر به معروف و نهی از منکر.

پرسش ۹: در مسیر پیاده روی گاه پای برخی زائران تااول می زند و ناگزیر به تخلیه آب و خون جمع شده در تااول و پانسمان آن می شوند. پرسش های مربوطه از این قرارند:
الف- آیا زائر می بایست این پانسمان را در هنگام وضو برای مسح پا باز کند؟

ب- چنانچه باز کردن آن با سختی و اذیت همراه باشد آیا مسح بر آن کافی است؟

ج- اگر باز کردن پانسمان میسور بود آیا می توان بر زخمی

احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران) .....

که خون خشک زده بر آن است مسح کرد؟

پاسخ الف و ب- چنانچه پانسمان، تمام روی قدم پا را پوشانده باشد به طوری که حتی به اندازه یک انگشت هم باز نباشد، در صورت امکان باید حداقل به مقدار یک انگشت، پانسمان را باز کند تا مستقیم روی پوست قدم را مسح کند. و اگر میسور نیست، مسح بر پانسمان (جبیره) کفایت می کند.

ج- خیر، مسح بر خون خشک شده درست نیست. بنابراین چنانچه مسح بر بخش پاک امکان پذیر بود واجب است بر همان بخش پاک مسح کند و گرنه با فراگیر بودن نجاست محل باید بجای مسح، تیمم کند.

پرسش ۱۰: با توجه به اینکه گاه پس از تزریق آمپول، خون خارج می شود، آیا تطهیر لباس خون آلود واجب است؟ و چنانچه زائر لباس دیگری جز آن نداشته باشد حکمش چیست؟

پاسخ: چنانچه مجموع مقدار خون از مقدار درهم بغلی (تقریباً به اندازه بند انگشت ابهام) بیشتر نباشد و نجاست دیگری نیز

..... احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران)

وجود نداشته باشد تطهیر آن لباس برای نماز واجب نیست. در غیر اینصورت تطهیر یا عوض کردن آن واجب است.

پرسش ۱۱: تطهیر موضعی که خون از آن خارج شده آیا واجب است که با آب انجام گیرد یا با دستمال کافی است؟
پاسخ: طهارت شرعی بدن و لباس با غیر از آب بدست نمی آید.

پرسش ۱۲: در صورت نیاز بعضی خواهران زائر به تزریق سرم یا آمپول آیا تزریق آن توسط برادران پرستار جایز است؟
پاسخ: در صورت امکان دسترسی به پرستاران زن، جایز نیست.

پرسش ۱۳: راجع به زخم های خونی که در میان ران برخی زائران پیاده ایجاد می شود، آیا لازم است برای نماز، آن موضع ران تطهیر و لباس زیر تعویض شود؟

پاسخ: اگر تطهیر خون زخم موجب ضرر یا سختی نباشد تطهیر آن برای نماز واجب است و گرنه جزو زخم های بخشیده شده

احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران).....

شمرده میشود و نماز با آن اشکالی ندارد.

و خونی که بر لباس است اگر مجموع آن از درهم بغلی (بند انگشت ابهام) کمتر باشد نیز اشکالی ندارد.

پرسش ۱۴: با توجه به اینکه تطهیر موضع زخم، دواي قرار داده شده بر آن را از بین می برد و در بیشتر موارد باعث ضرر می شود، آیا آب کشیدن آن پیش از نماز واجب است؟
پاسخ: واجب نیست.

پرسش ۱۵: در هنگام ورود به موكب ها برای ادای نماز بسا نماز جماعتی برپا باشد. آیا اگر امام جماعت، معتمّم و اهل حوزه باشد ولی ما شخصاً او را نشناسیم جلیز است به او اقتدا کنیم؟
پاسخ: چنانچه عدالتش را از راههای معقول و قابل اعتماد احراز کنید جلیز است و گرنه جلیز نیست.

پرسش ۱۶: در هنگام شلوغی نمازهای جماعت بسا مهر نماز کم

..... احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران)

می آید. در چنین حالتی آیا سجود بر فرش جلیز است؟

پاسخ: خیر، جلیز نیست. باید بر زمین و آنچه سجده بر آن جلیز است سجده کنند.

شرح آن در رساله های توضیح المسائل آمده است.

پرسش ۱۷: با توجه به اینکه نماز، واجب است و پیاده رفتن به سوی کربلا مستحب، آیا ادامه دادن به پیاده روی در وقت نماز جلیز است؟

پاسخ: شایسته اینست که نماز در اول وقتش ادا شود؛ خدای متعال می فرماید: (وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ * إُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ) «و آنان کسانی هستند که همواره مراقب نمازهایشان هستند * آنان همان وارثانند» (مؤمنون: ۹ و ۱۰).

در آیه دیگری می فرماید: (وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ * إُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ) «و آنان کسانی هستند که مراقب نمازشان هستند * آنان در بهشت، گرامی هستند» (معارف: ۳۴ و ۳۵).

احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران).....
 از امام صادق علیه السلام پیرامون آیۀ (وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ) روایت شده است که منظور از مراقبت، مراقبت از اوقات و حدود نماز است.

پرسش ۱۸: گاهی ورود زائران گرمی به حرم امامان علیهم السلام همزمان با وقت نماز واجب یا کمی پس از اذان می شود. در این حالت آیا ابتدا نماز زیارت را بجا آورد یا نماز واجب را؟
پاسخ: بهتر است ابتدا نماز واجب بجا آورده شود و سپس زیارت و نماز آن.

پرسش ۱۹: آیا «غسل زیارت» از وضو کفایت می کند و میتوان با آن نماز خواند؟ فتوای مرحوم آیت الله خوئی مدتس را نیز بفرمایید.
پاسخ: خیر، غسل زیارت بجای وضو کفایت نمی کند. فتوای مرحوم آیت الله خوئی مدتس نیز چنین است.

..... احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران)

پرسش ۲۰: پیرامون اشیاء گمشده زائران در موکب‌ها و

حسینیه‌ها تکلیف چیست؟

پاسخ: نگهداری از این اشیاء و اطلاع رسانی نسبت به آن تا یک سال واجب است. مگر آنکه امیدی به مراجعه صاحبان آن اشیاء نباشد که در این صورت باید با اجازه فقیمی جامع الشرایط، به نیابت از صاحبان اشیاء آنها را به فقری صدقه دهند.

پرسش ۲۱: اگر به علت زیادی جمعیت، اطلاع رسانی دشوار

باشد تکلیف چیست؟

پاسخ: اگر اعلام کردن دشوار باشد واجب نیست.

پرسش ۲۲: اگر امکان تلف شدن اشیاء گمشده وجود داشته

باشد آیا می‌توان آنها را برای موکب استفاده کرد؟

پاسخ: چنانچه امیدی به شناسایی صاحبان اشیاء نباشد باید با اجازه حاکم شرعی یا وکیلش، آن اشیاء به عنوان صدقه و به نیابت از صاحبانش به فقرای متدین بخشیده شود.

احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران).....

پرسش ۲۳: غذاها و خوراکی هایی که برای زائران پیاده در مسیر توزیع می شود آیا گرفتنش از سوی دیگران همچون اتوبیل سوارانی که در آن میسرنند جلیز است؟

پاسخ: چنانچه مخصوص زائران پیاده نباشد جلیز است.

پرسش ۲۴: برخی از زائرانی که توفیق پیدا می کنند پیاده به زیارت امام حسین علیه السلام مشرف شوند، تعدادی از قدمهای خویش را به پدر و مادر، ذوی الحقوق، نزدیکان و دوستان اهدا می نمایند. آیا از ثواب زائر اهدا کننده کم می شود یا همان ثوابی که به دیگران اهدا می کند به خود او نیز می رسد؟

پاسخ: از ثواب او چیزی کم نمی شود و همان ثواب به خود او نیز می رسد، إن شاء الله تعالی.

پرسش ۲۵: گاهی برخی از زائران محترم، در جاده های کم عرض که مخصوص خودروهاست به پیاده روی شان ادامه می دهند. آیا جلیز است؟

..... احکام زائر (مسائل شرعی مورد نیاز زائران)

پاسخ: شایسته است که در ایام پیاده روی، جاده طوری تنظیم شود که هر دو گروه از آن بهره ببرند.

پرسش ۲۶: برخی اعضای موکب ها جهت حفاظت و امنیت زائران گرامی، موانعی را بر سر راه خودروها قرار می دهند تا از سرعت خود بکاهند. آیا این کار جلیز است؟

پاسخ: با هماهنگی پلیس راهنمایی و رانندگی اشکالی ندارد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ